

**Directie Financiële
Markten**

Datum
maart 2023

verslag

Plenaire vergadering Financial Action Task Force (FATF)
februari 2023

Vergaderdatum	22-24 februari 2023
Aanwezig	Vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, FIU-Nederland, het Openbaar Ministerie, het Anti Money-Laundering Centre (AMLC)

Deze plenaire vergadering was de tweede onder het tweejarig voorzitterschap van Singapore en vond plaats in Parijs.

Schorsing van de Russische Federatie als lid van de FATF

De FATF heeft opnieuw een verklaring¹ uitgebracht over de Russische oorlogshandelingen in Oekraïne. Deze blijven in strijd met de FATF-kernprincipes, die zijn gericht op het bevorderen van veiligheid en de integriteit van het wereldwijde financiële systeem. De toepassing van de FATF-standaarden is immers gebaseerd op internationale samenwerking en onderling respect.

In aanvulling op de in juni en oktober 2022 getroffen maatregelen heeft de Plenaire vergadering van de FATF op 24 februari 2023 besloten om de Russische Federatie te schorsen als lid van de FATF. Het land blijft gebonden aan de FATF-standaarden en dient aan zijn financiële verplichtingen te blijven voldoen. De Russische Federatie blijft wel lid van de regionale zusterorganisatie *Eurasian Group on Combating Money Laundering* (EAG).

De FATF zal de situatie monitoren en elke plenaire vergadering nagaan of er gronden zijn om de schorsing op te heffen of te wijzigen. De FATF herhaalt dat alle jurisdicties waakzaam moeten zijn op mogelijke opkomende risico's als gevolg van het omzeilen van maatregelen ter bescherming van het internationale financiële stelsel.

Monitoring van naleving van de FATF-standaarden

Wederzijdse evaluaties van Indonesië en Qatar

De FATF heeft de bespreking van de wederzijdse evaluaties van Indonesië en Qatar afgerond. Door middel van *peer reviews* is beoordeeld of de nationale wet- en regelgeving van beide landen technisch voldoen aan de FATF-standaarden en in hoeverre dit stelsel effectief is in het beschermen van de integriteit van het financiële systeem. Indonesië is kandidaat-lid van de FATF en dit rapport vormt

¹ <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfgeneral/fatf-statement-russian-federation.html>

een stap op weg naar lidmaatschap. De evaluatierapporten van Indonesië en van Qatar zullen naar verwachting in mei worden gepubliceerd.

Jurisdicties met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop landen en jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst betreft de zogeheten "hoog risicolanden onderhevig aan een oproep tot tegenmaatregelen". Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "zwarte lijst". De lijst bevat jurisdicties die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben geboekt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.² Noord-Korea en Iran staan al geruime tijd op deze lijst. Er geldt een oproep aan alle landen om effectieve tegenmaatregelen te nemen tegen deze twee landen.

Myanmar staat sinds oktober 2022 op de zwarte lijst, omdat het land een gebrek aan voortgang laat zien bij het uitvoeren van zijn verbeterplan. De FATF roept daarom alle landen ter wereld op om verscherpt cliëntenonderzoek te doen bij transacties op Myanmar, in lijn met de risico's. De FATF meldt daarbij wel expliciet dat deze verscherpte maatregelen niet ten koste mogen gaan van humanitaire geldstromen, financiering van legitieme NGO's en particuliere geldtransfers.

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld "Jurisdicties onder verscherpt toezicht"³. Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "grijze lijst". De lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommiteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. In de laatste plenaire vergadering is besloten dat Nigeria en Zuid-Afrika worden toegevoegd aan de grijze lijst. Cambodja en Marokko hebben alle openstaande actiepunten van de FATF afgerond en worden van de lijst afgehaald, zodat deze landen niet langer onder verscherpt toezicht van de FATF staan. In totaal staan sinds februari 2023 drieëntwintig landen op deze lijst.⁴ De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten verwijzen op hun website na elke plenaire vergadering naar de meest recente lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Vijfde Ronde van wederzijdse evaluaties door de FATF

In 2024 begint een nieuwe ronde van FATF-evaluaties van landen. Deze ronde wordt ingekort tot zes jaar en zal meer toegespitst zijn op de effectiviteit van het beleid tegen witwassen, terrorismefinanciering en proliferatiefinanciering. De

² <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/Call-for-action-February-2023.html>

³ <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/Increased-monitoring-february-2023.html>

⁴ Albanië, Barbados, Burkina Faso, Democratische Republiek Congo, Filipijnen, Gibraltar, Haïti, Jamaica, Jemen, Jordanië, Kaaimaneilanden, Mali, Mozambique, Nigeria, Panama, Senegal, Syrië, Tanzania, Turkije, Oeganda, Verenigde Arabische Emiraten, Zuid-Afrika en Zuid-Soedan.

plenaire vergadering heeft de volgorde van de eerste groep te evalueren landen vastgesteld. De volgende evaluatie van Nederland zal naar verwachting plaatsvinden in de periode 2029-2030. De voorbereiding hiervoor zal ruim van tevoren beginnen.

Strategische initiatieven

Leidraad voor de toepassing van informatie over uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) van rechtspersonen

In maart 2022 is de FATF het eens geworden over strengere wereldwijde regels voor transparantie van de uiteindelijk belanghebbenden van rechtspersonen. Dit om te voorkomen dat criminelen hun geld witwassen of illegale activiteiten verbergen via complexe bedrijfsstructuren of rechtspersonen.⁵ De vernieuwde FATF-aanbeveling 24 beoogt te verzekeren dat er altijd voldoende, accurate en actuele informatie beschikbaar is over de uiteindelijke begunstigde van en zeggenschap over een rechtspersoon. Deze informatie dient door een publieke instantie te worden bijgehouden in de vorm van een register of een vergelijkbaar mechanisme. Nederland heeft al een UBO-register voor rechtspersonen, net als de andere EU-lidstaten.

De Plenaire vergadering heeft in februari een leidraad vastgesteld die landen en de private sector moet helpen om de nieuwe standaard toe te passen. De leidraad is opgesteld na consultatie van externe belanghebbenden en de private sector. De leidraad omvat onder meer mogelijke maatregelen ter beperking van de witwasrisico's van buitenlandse rechtspersonen en van brievenbusfirma's. De leidraad is op 10 maart 2023 gepubliceerd⁶

Nieuwe standaard voor transparantie van uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) van trusts en andere juridische constructies

De Plenaire vergadering heeft aanpassingen goedgekeurd aan Aanbeveling 25 over transparantie van uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) van trusts en andere juridische constructies (zonder rechtspersoonlijkheid). Hiermee is deze standaard, na publieke consultatie, in lijn gebracht met de vernieuwde Aanbeveling 24 over transparantie van UBO's van rechtspersonen. De standaard bevat nu eveneens een verplichting om een register of vergelijkbaar mechanisme op te zetten met informatie over de uiteindelijk belanghebbenden van juridische constructies. Nederland voldoet al aan deze eis. De volgende stap is dat de FATF voor deze nieuwe standaard een leidraad zal ontwikkelen.

Aanpak van illegale geldstromen uit gijzelsoftware

Aanvallen met gijzelsoftware hebben een enorm verstorend effect en kunnen een grote buit opleveren. Het gebruik van cryptovaluta's speelt hierbij vaak een rol. De FATF heeft een rapport opgesteld over dit probleem met een analyse van de gebruikte methoden en aanbevelingen aan de betrokken autoriteiten voor een effectievere aanpak. Het rapport bevat relevante risico-indicatoren en is gepubliceerd op 14 maart 2023⁷.

⁵ <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/r24-statement-march-2022.html>

⁶ <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/Guidance-Beneficial-Ownership-Legal-Persons.html>

⁷ <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsandtrends/countering-ransomware-financing.html>

Toepassing van de standaard voor cryptovaluta's en cryptodienstverleners

Hoewel de FATF in oktober 2018 aanbevelingen heeft aangenomen over cryptovaluta's en cryptodienstverleners, hebben veel jurisdicties deze nieuwe standaarden nog niet (volledig) nationaal ingevoerd, of zijn zij zelfs nog niet begonnen om dit te doen. Dit levert flinke hiaten op in de bestrijding van criminele geldstromen. De FATF begint nu een onderzoek naar de wereldwijde toepassing van deze regels en zal hierover begin 2024 rapporteren.

Op EU-niveau wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de herziening van de verordening betreffende bij geldovermaking toe te voegen informatie. Hiermee zal de gehele EU volledig aan de FATF-aanbevelingen over cryptovaluta's gaan voldoen. Deze EU-regels zullen naar verwachting eind 2024 inwerking treden. Een groot deel van de FATF-standaarden over cryptovaluta's is al van toepassing geworden met de implementatie van de herziene vierde anti-witwasrichtlijn in 2020.

Rapport over witwassen en terrorismefinanciering via de handel in kunst en antiquiteiten

De handel in waardevolle kunst en antiquiteiten kan misbruikt worden voor het witwassen van opbrengsten van drugshandel, corruptie en andere misdaden, evenals voor het financieren van terrorisme. Een nieuw rapport van de FATF onderzoekt dit fenomeen en beoogt de kennis hierover te verhogen. Het rapport bevat risico-indicatoren en praktijkvoorbeelden van de aanpak van verdachte activiteiten in deze markt. Ook bevat het rapport aanbevelingen voor het gebruik van gespecialiseerde opsporingseenheden, toegang tot relevante databases en samenwerking met experts om culturele objecten op te sporen, te onderzoeken en te repatriëren. Het rapport is gepubliceerd op 27 februari 2023⁸

Nieuwe vicevoorzitter van de FATF (2023-2025)

De Plenaire vergadering heeft de heer Jeremy Weil uit Canada verkozen tot vicevoorzitter voor een periode van twee jaar, met ingang van 1 juli 2023. Hij volgt mevrouw Elisa de Anda Madrazo uit Mexico op, die deze functie heeft bekleed sinds 1 juli 2020.

⁸ <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsandtrends/Money-Laundering-Terrorist-Financing-Art-Antiquities-Market.html>